

ARCHEOLOGIENOTA

BEERSEL - BLOKBOS

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
G. VERBELEN & A. DEVROE
JULI 2016

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Beersel - Blokbos

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten & Giel Verbeelen

Opdrachtgever

Woonpunt Zennevallei

Projectnummer

2016/004

Plaats en datum

Kortenaken, 8 juli 2016

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2016/004

ISSN 2034-5615

© 2016 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

ADMINISTRATIEVE FICHE

Naam site:	Beersel - Blokbos		
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem		
Ligging:	Zittert, Blokbos		
Kadaster:	Afdeling 5, sectie A, percelen 21v3 en 25z3		
Coördinaten (<i>zie hoofdstuk 1.2</i>):	A	x	143622.732
		Y	161322.870
	B	x	143573.125
		Y	161256.726
	C	x	143648.789
		Y	161150.499
	D	x	143755.769
		Y	161218.145
Opdrachtgever :	Woonpunt Zennevallei		
Uitvoerder :	ARCHEBO bvba		
Projectcode ARCHEBO :	BEBL 2016-004		
Projectcode bureauonderzoek :	2016F171		
Erkenningsnummer erkend archeoloog:	Jan Claesen		
	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	ARCHEBO bvba (tijdelijk)		
Grootte projectgebied:	14508 m²		
Uitvoeringsperiode:	mei 2016		
Reden van de ingreep:	Realisatie van sociaal woonproject		
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein		
Resultaten:	Bureauonderzoek, afgraving, verstoring, vervuiling, 20 ^e eeuw, onbepaald		

1. Inleiding

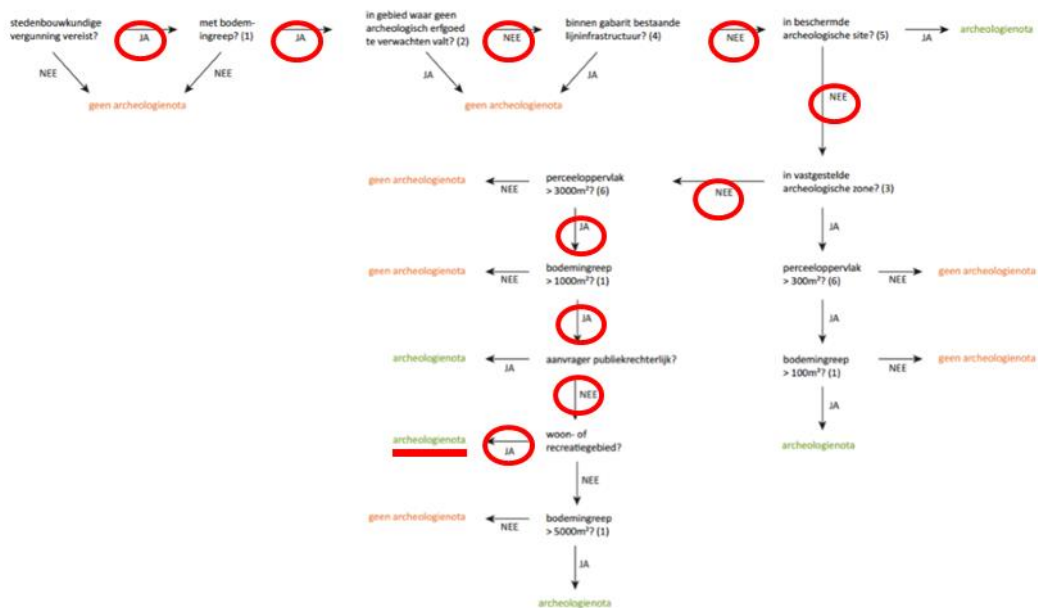
1.1. Algemeen

Bij het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een stedenbouwkundige aanvraag is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

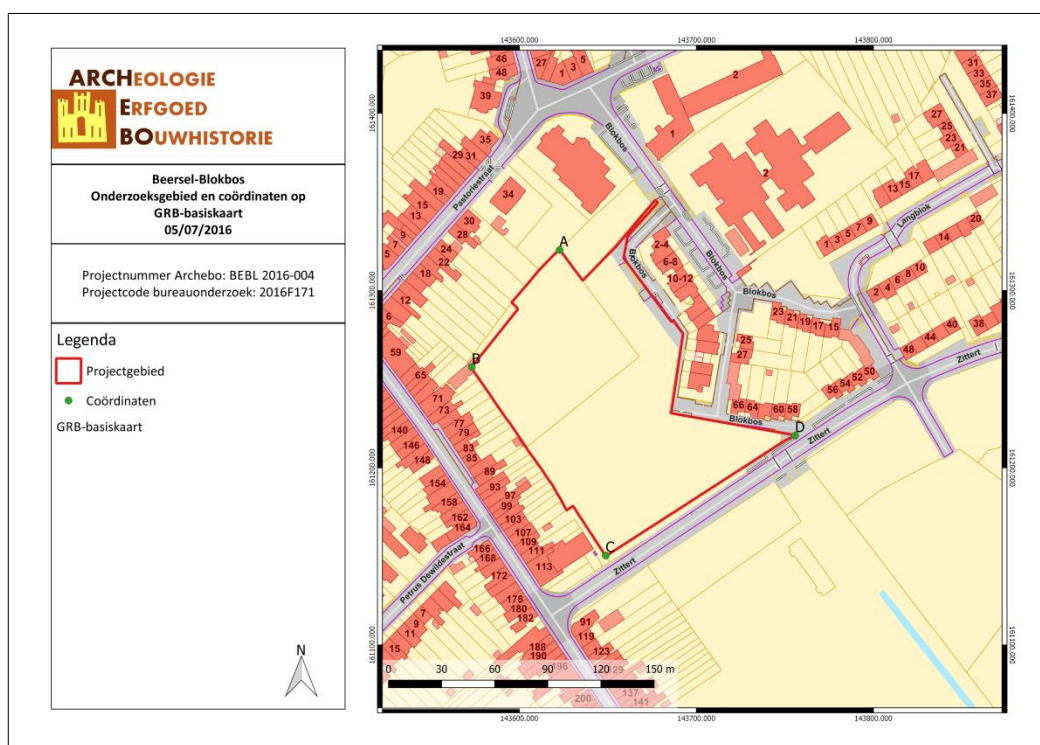
Hiervoor kan de beslisboom in Figuur 1 geraadpleegd worden.

Figuur 1: Criteria bij stedenbouwkundige vergunningen

1.2. Beschrijving onderzoeksoopdracht

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Woonpunt Zennevallei een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de opdrachtgever een verkaveling met 25 loten gerealiseerd worden. Naar aanleiding van deze plannen werd voorafgaand een prospectie met ingreep in de bodem geadviseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed, in het kader van een preadvies voorafgaand aan de verkavelingsaanvraag. Het terreinwerk werd uitgevoerd op 19 mei 2016, onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen en met medewerking van Ben Van Genechten (ARCHEBO-rapport 2016-004/vergunningsnummer 2016/170). Aangezien de aanvraag voor een verkavelingsvergunning pas na 1 juni werd ingediend, is een archeologienota vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9).

Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2016).

Figuur 3: Situering van het onderzoeksgebied op Orthofoto (Geopunt, 2016).

2. Bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

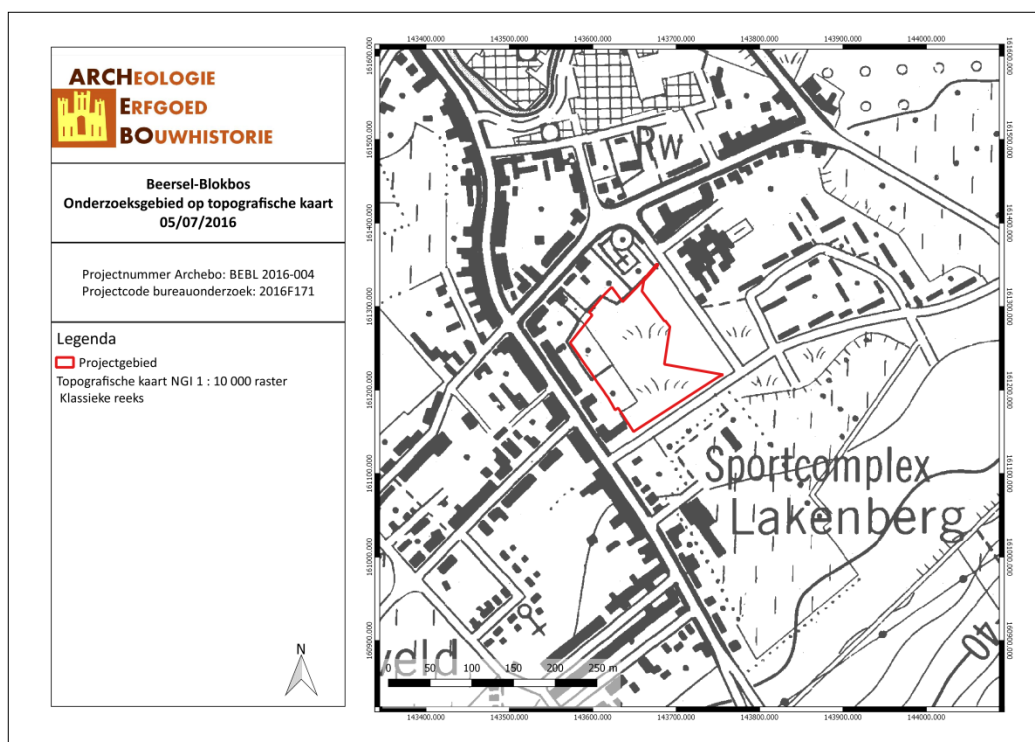
In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruiksaanpak en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferencerde vorm gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplot om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

2.1. Landschappelijke & bodemkundige situering

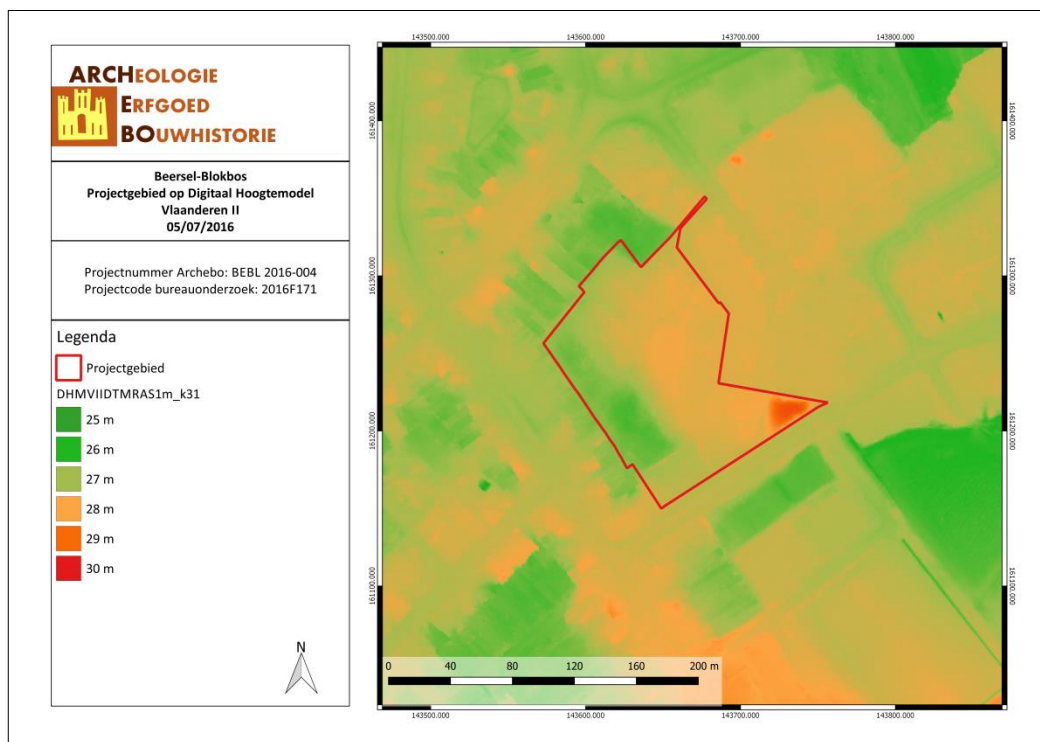
2.1.1. Topografische situering

Het onderzoeksgebied ligt ten zuiden van de rivier, de Zenne (Lot). In het noorden wordt het begrensd door de Pastoriestraat en de Sint-Jozefskerk. Zuidelijk vormt Zittert de grens van het onderzoeksgebied. Ten westen en ten oosten van het perceel lopen respectievelijk Blokbos en de Dworpsestraat. Het terrein bevindt zich tussen 26,5 en 28 m boven de zeespiegel.

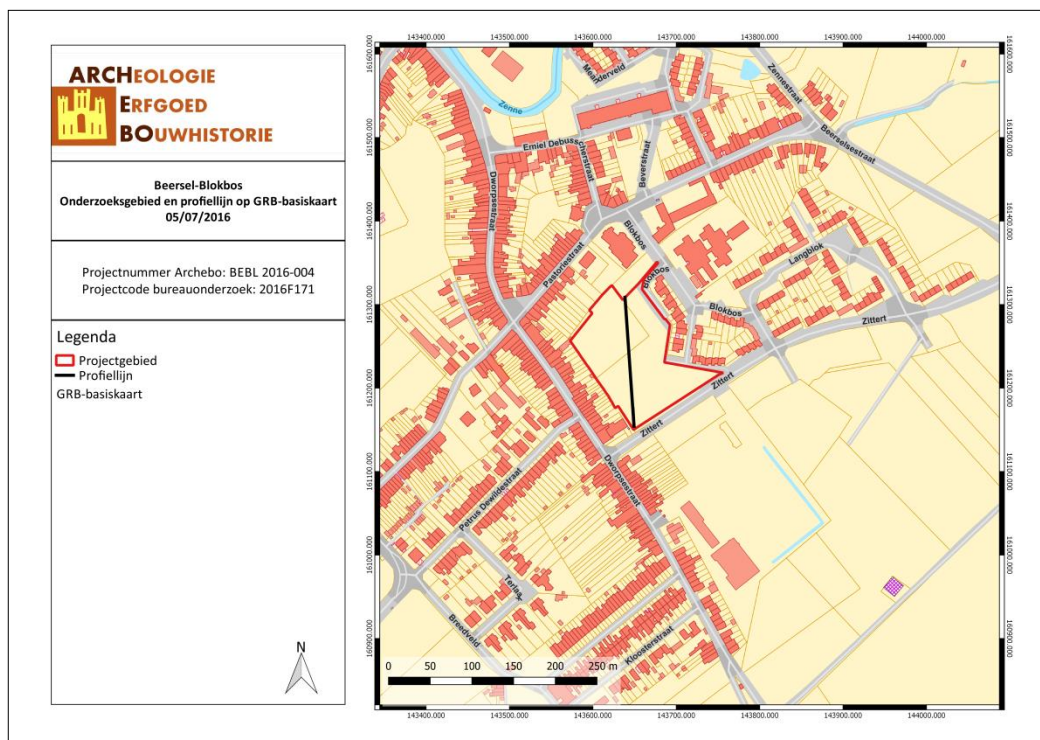

Figuur 4: Topografische kaart met situering van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).

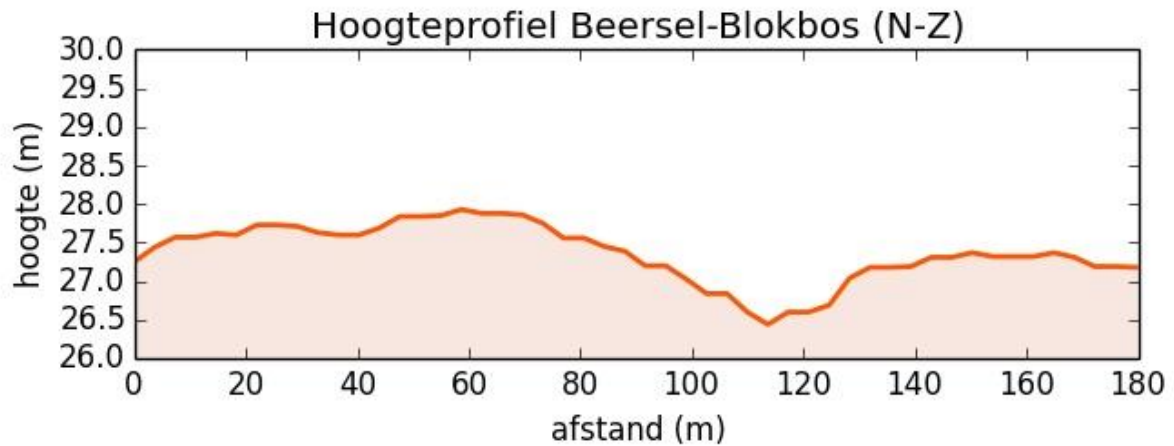

Figuur 5: Situering van het onderzoeksgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2016).

Figuur 6: Profiellijn van het hoogteprofiel (Geopunt, 2016).

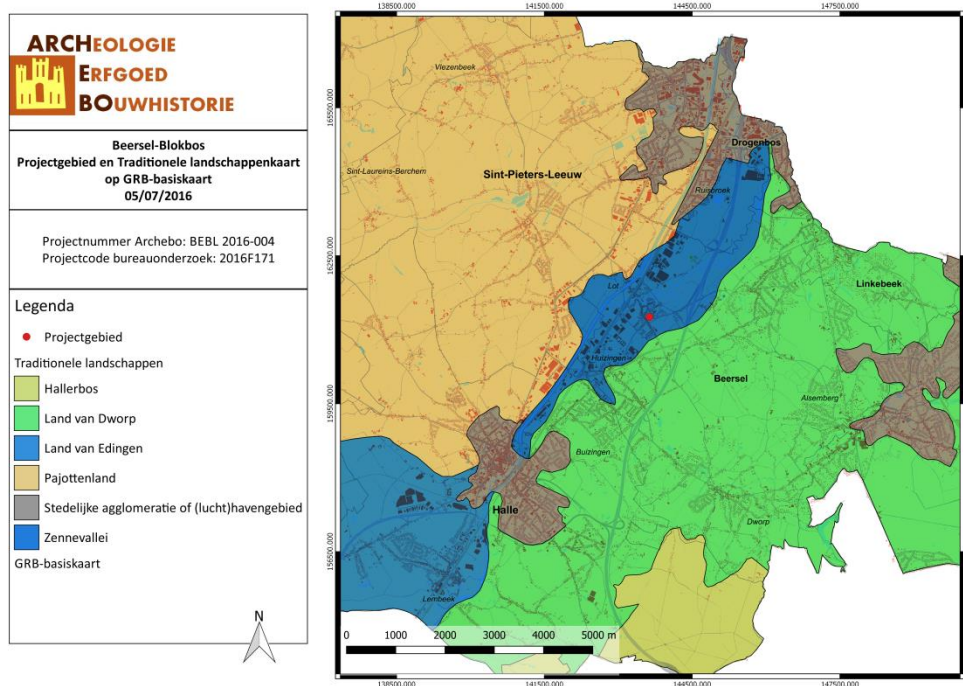

Figuur 7: Hoogteprofiel.

2.1.2. Geologie & landschap

2.1.2.1. Fysisch geografisch

Beersel is gelegen in de provincie Vlaams-Brabant. De gemeente grenst in het noordoosten aan het Brussels Hoofdstedelijk gewest en in het zuiden aan Wallonië. Beiden liggen op ca. 3.5 km van het centrum van Beersel. De gemeente ligt op de overgangen tussen het Pajottenland en de Zennevallei en tussen de Zennevallei en het Land van Dworp.

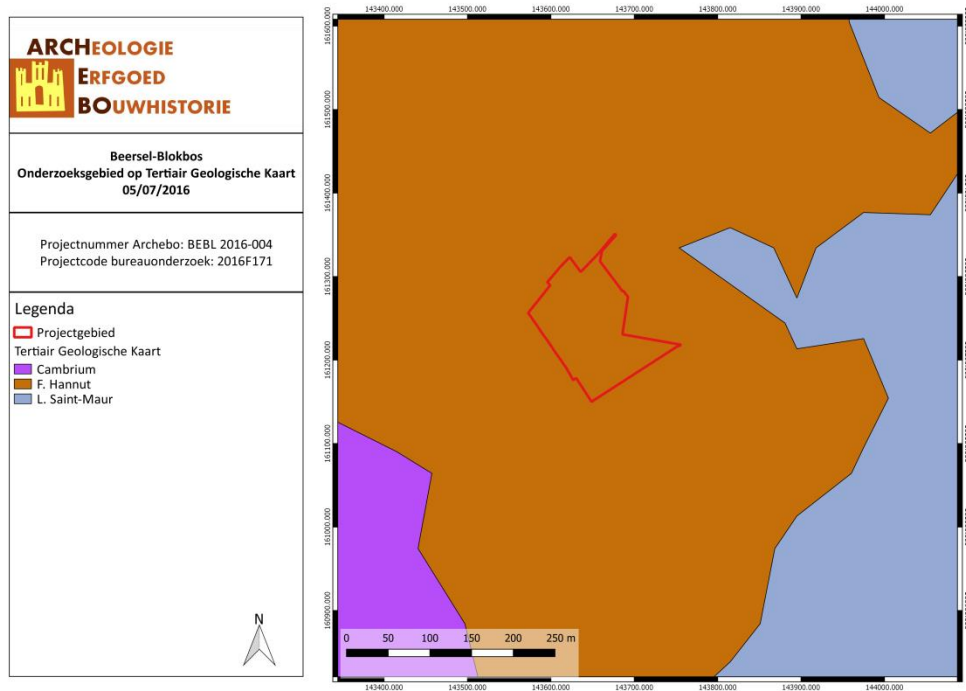

Figuur 8: Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2016)

2.1.2.2. Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de Formatie van Hannut.

Dit is niet anders dan het vroegere Onder-Landeniaan en opgebouwd uit grijsgroen fijn zand, soms dunne kleihoudende intercallaties, met plaatselijk zandsteen, naar onder toe klei, zandhoudend tot klei. Deze Formatie is in het karteringsgebied omgeven door het Lid van Saint-Maur.

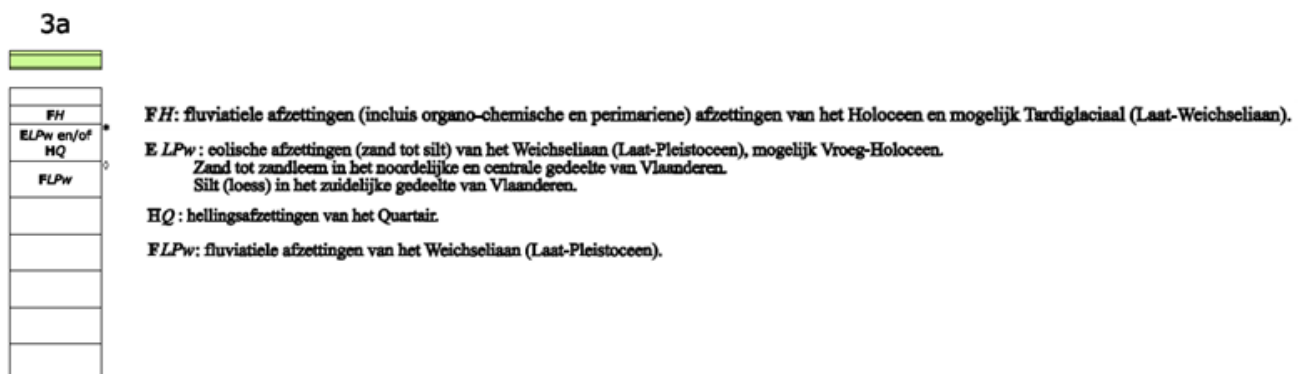
Figuur 9: Situering van het onderzoeksgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2016).

2.1.2.3. Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1:200.000) bevindt het onderzoeksgebied zich binnen type 3a. Dit type omvat fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), die mogelijk afgedekt zijn met eolische afzettingen, zand tot silt, uit het Weichseliaan, mogelijk Vroeg-Holoceen, zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen, silt in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen en/of hellingsafzettingen van het quartair. Deze zijn vervolgens mogelijk afgedekt met fluviatiele (inclus organo-chemische en perimariene) afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).

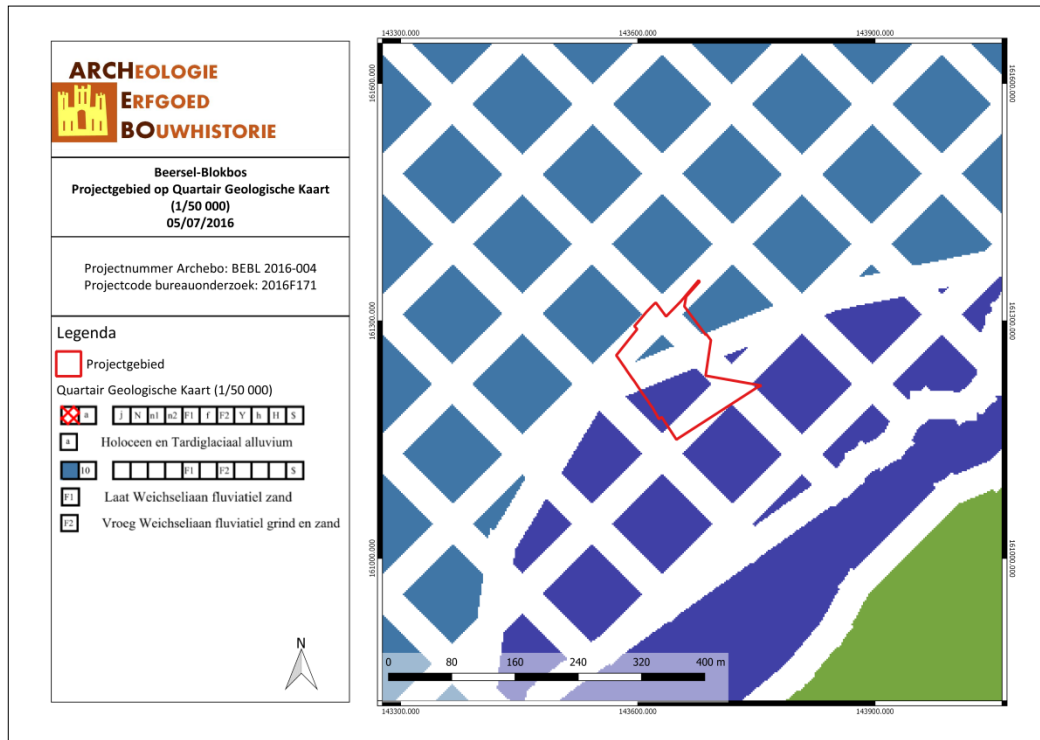
Figuur 10: Situering van het onderzoeksgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2016).

Figuur 11: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016).

Volgens de quartairgeologische kaart (1:50.000) bevindt het onderzoeksgebied zich binnen de types 10a en 33a. Het eerste type, gelegen in het noordelijke deel van het terrein, omvat fluviatiel zand en grind uit het vroeg-Weichseliaan, dat afgedekt is door fluviatiel zand uit het laat-Weichseliaan (10). Dit wordt vervolgens afgedekt door alluvium uit het Holocene en het Tardiglaciaal (a).

Het tweede type bestaat uit fluviatiel zand en grind uit het vroeg-Weichseliaan, dat afgedekt is door Holocene colluvium. Op deze laag heeft zich vervolgens Holocene en Tardiglaciaal alluvium afgezet (a).

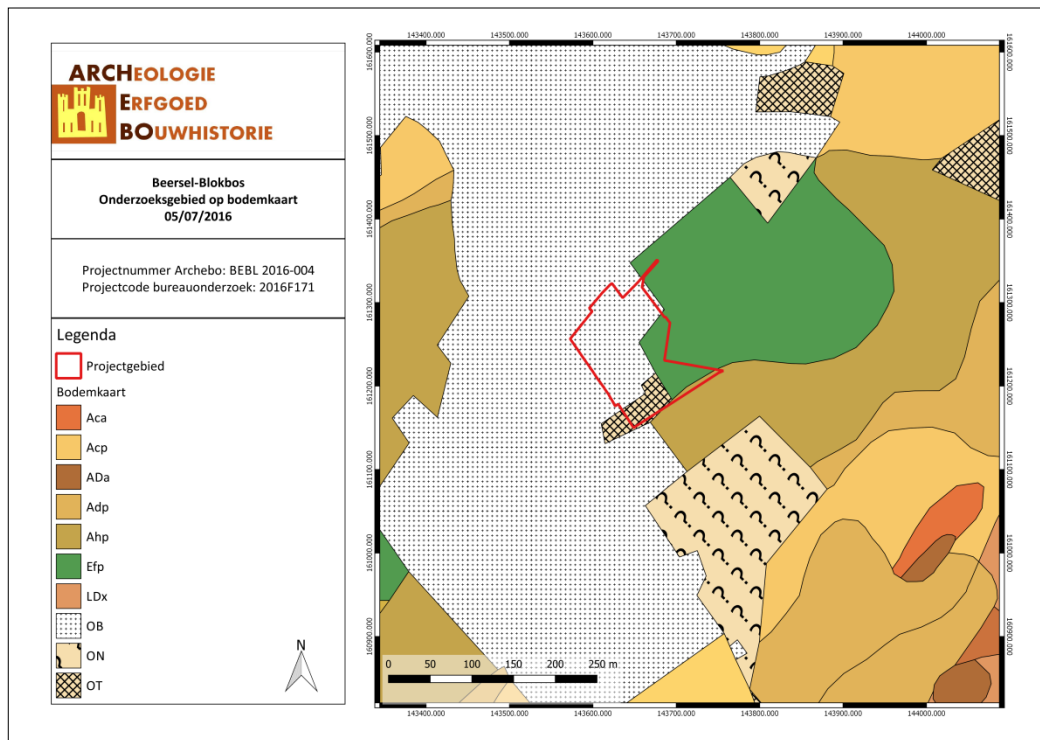

Figuur 12: Situering van het onderzoeksgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2016).

2.1.2.4. Bodem, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen zijn in het onderzoeksgebied diverse bodems aanwezig:

- Efp: zeer sterk gleyige kleibodem zonder profiel
- OB: onder bebouwing
- OT: sterk vergraven gronden

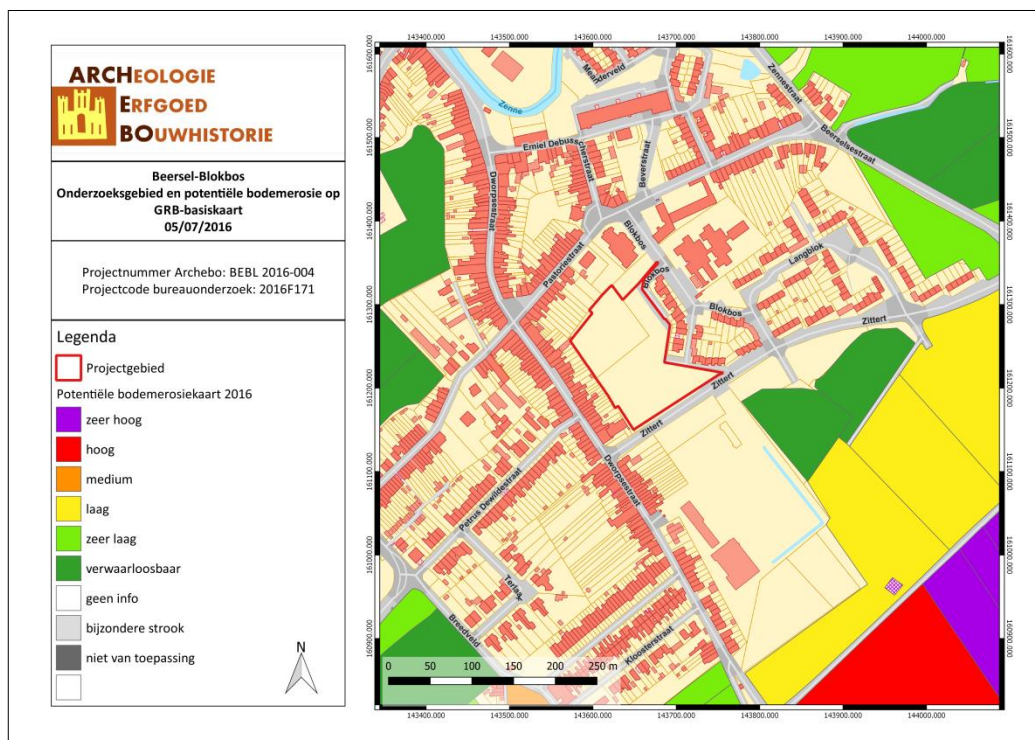

Figuur 13: Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2016).

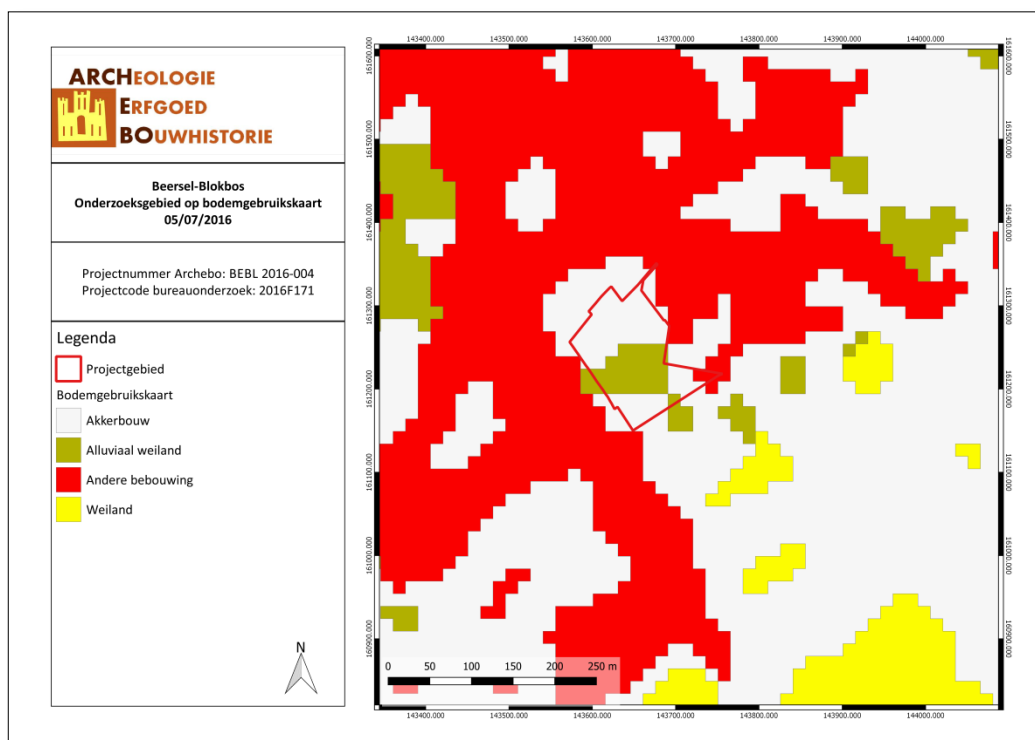
Het plangebied en haar onmiddellijke omgeving zijn volgens de potentiële bodemerosie kaart niet onderhevig aan bodemerosie. Het risico is verwaarloosbaar tot laag. In de verdere omgeving is het risico hoog tot zeer hoog.

Op de bodemgebruikkaart staat het plangebied weergegeven als 'andere bebouwing', akkerbouw en alluviaal weiland.

Figuur 14: Situering van het onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart van de Vlaamse gemeenten (Geopunt, 2016).

Figuur 15: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikkaart (Geopunt, 2016).

2.2. Reeds verstoorde & reeds onderzochte zones

2.2.1. Reeds verstoorde zones

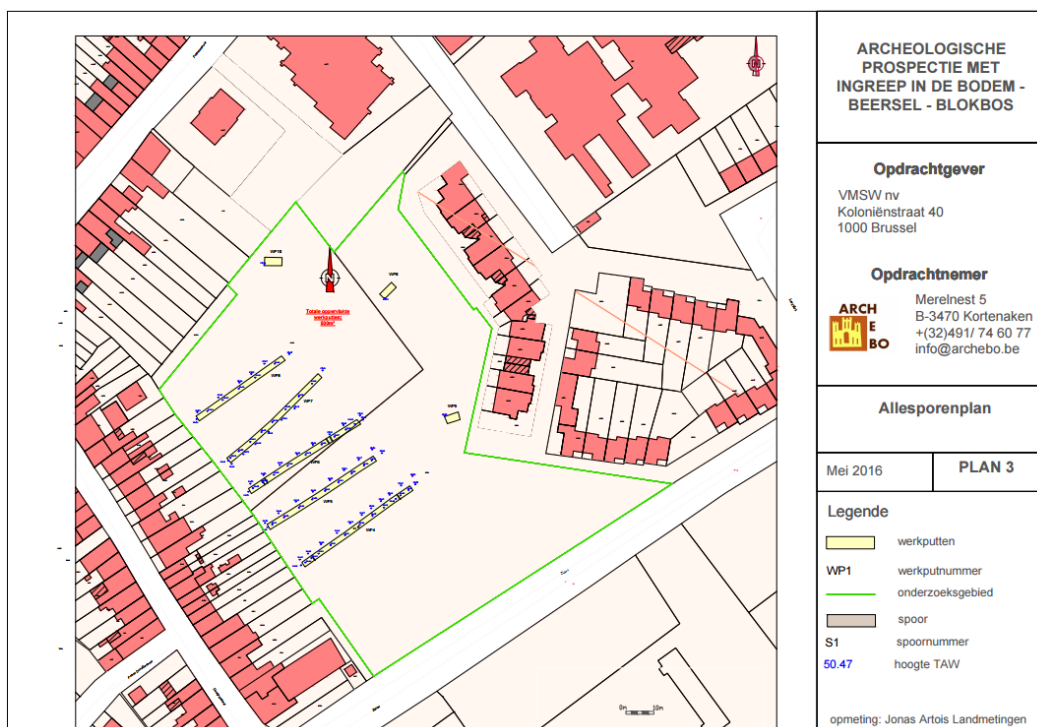
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat de oostelijke zone van het terrein moet zijn afgegraven geweest en aangehoogd met puin. Deze puinlaag was op sommige plaatsen op het terrein meer dan drie meter dik. Tussen dit puin bevonden zich tal van asbestfragmenten.

2.2.2. Reeds onderzochte zones

Het terreinwerk werd uitgevoerd op 19 mei 2016, onder leiding van Jan Claesen en met medewerking van Ben Van Genechten. De proefsleuven werden volgens de methode van continue parallelle sleuven over het terrein aangelegd. In totaal stonden 10 sleuven gepland. Omwille van veiligheidsredenen werd in overleg met het agentschap Onroerend Erfgoed besloten dit aantal tot 6 te herleiden. De afgraving gebeurde door een kraan op rupsbanden van 21 ton met tandeloze graafbak van 2 m breed. In totaal werd 499 m² ofwel 3,4% van de onderzoekbare zone onderzocht.

In totaal werden, buiten één recent spoor, geen archeologisch interessante sporen aangetroffen. Het enige spoor werd aangetroffen in werkput 4

Mogelijk bevonden zich op het terrein meer archeologisch interessante sporen, maar werden deze in een recent of minder recent verleden reeds vernietigd. Het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek besluit dat de aangetroffen sporen voldoende gedocumenteerd werden, zodat geen verdere maatregelen nodig geacht werden.

Figuur 16: Allesporenplan (Archebo bvba, 2016)

2.3. Onderzoeksopdracht

2.3.1. Vraagstelling

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is.

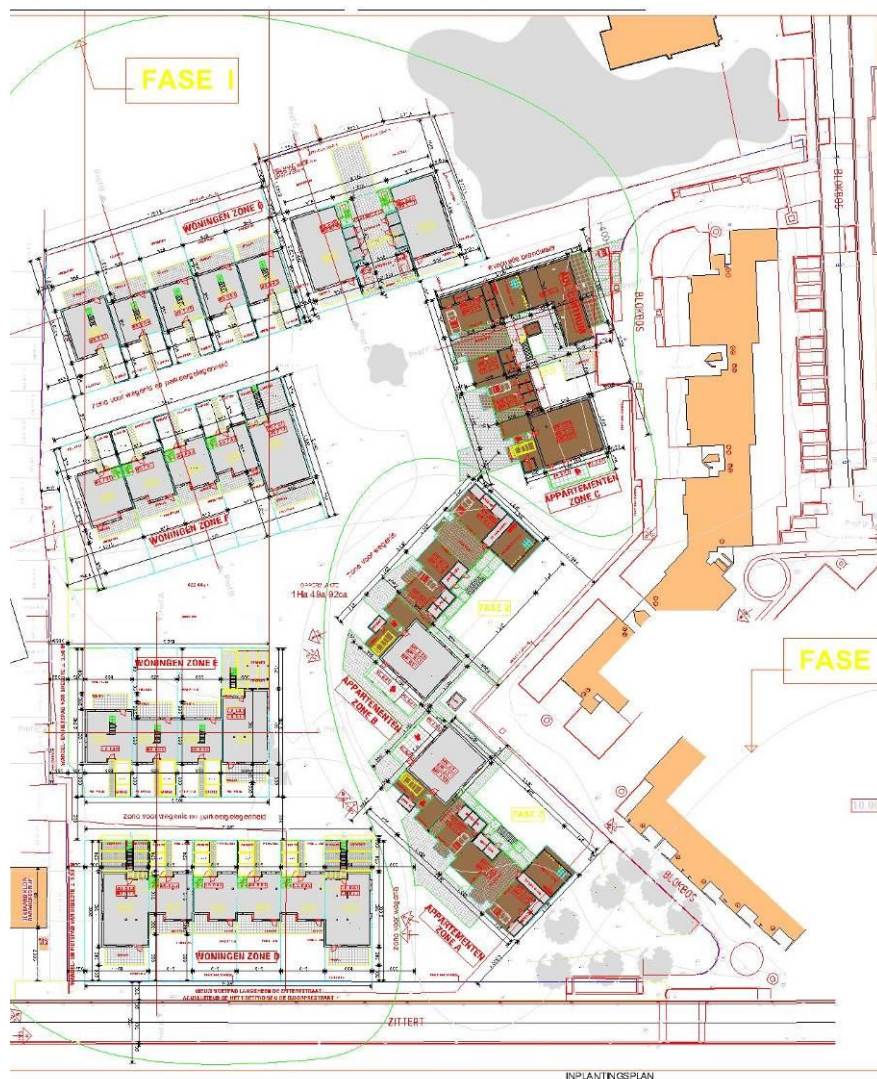
Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

2.3.2. Beschrijving & uitvoeringswijze van de geplande werken

Op het terrein zal door Woonpunt Zennevallei. een woonverkaveling bestaande uit 25 loten gerealiseerd worden. Ze worden verspreid over het terrein ingepland. Daartussen worden wegenis en verhardingen aangelegd.

Aangezien we niet over precieze gegevens beschikken omtrent de precieze verstoringsdiepte als gevolg van de inplanting van de gebouwen, nutsvoorzieningen, verhardingen en omgevingsaanleg, is het moeilijk om de precieze maatregelen te bepalen ten aanzien van het aanwezige bodemarchief. Daarom dienen we het volledige projectgebied (ca. 1,45ha) te beschouwen als bedreigd door de geplande ingreep.

Figuur 17: Geplande situatie (Woontpunt Zennevallei, 2016).

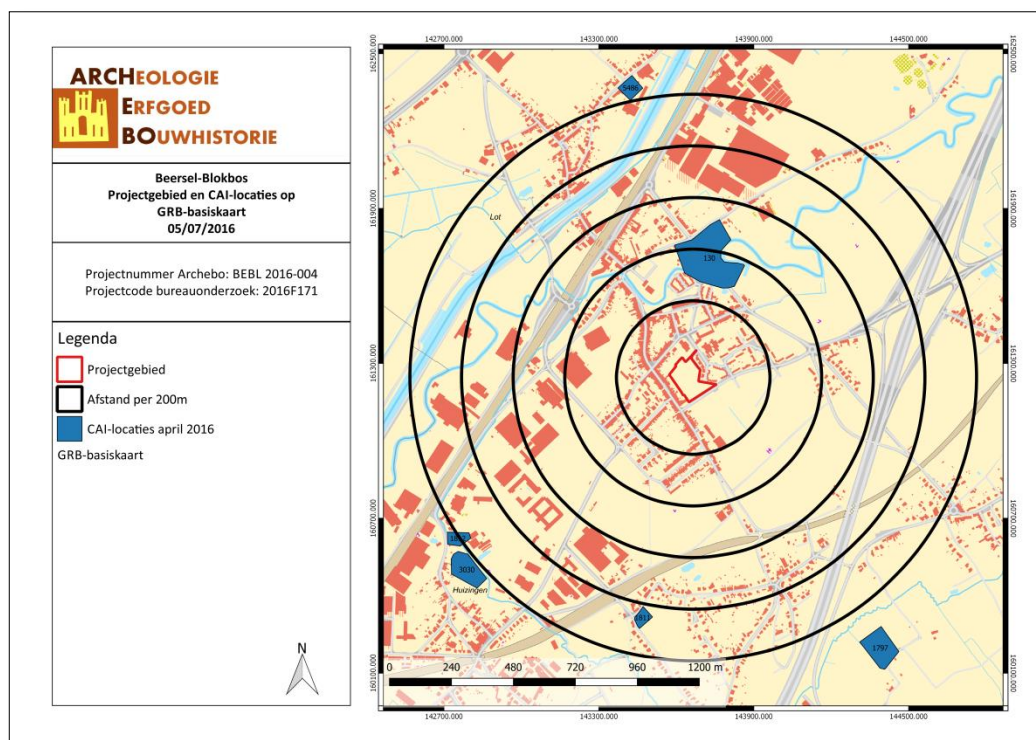
2.4. Gekende archeologische waarden

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Hoewel de inventaris verre van compleet is, kan dit overheidsinstrument helpen om een inschatting te maken ten aanzien van het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. Binnen het onderzoeksgebied zelf zijn er geen archeologische waarden gekend. In de ruimere omgeving is dit wel het geval, het betreft:

CAI-locatie	Beschrijving	Datering
130	Metaal, aardewerk, glas en bouw materiaal	Midden-Romeinse Tijd
1797	Hoeve	Late Middeleeuwen
1811	Watermolen van Sollemberg	Late Middeleeuwen
1812	Watermolen van Neerdorp	Late Middeleeuwen
3030	Motte	Volle Middeleeuwen
5486	Kasteel te Wolfshagen (motte)	Late Middeleeuwen

In de directe omgeving heeft men vondsten aangetroffen uit de midden-Romeinse periode. Het betreft hier metalen voorwerpen uit brons en ijzer, aardewerk, glas en bouw materiaal. De locatie bevindt zich op de linkeroever van Zenne, naast de bocht die de rivier maakt bij het verlaten van Lot, richting Brussel een belangrijke Zennedoorgang. In verdere omgeving zijn er voornamelijk meldingen van overblijfselen uit de volle middeleeuwen en de late middeleeuwen.

Figuur 18: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2016).

2.5. Historiek & cartografische bronnen

Onderzoek historische bronnen

Beersel (cfr. nl.wikipedia.org/wiki/Beersel)

De naam Beersel wordt voor het eerst vermeld in 847 (als Bersalis). De plaats behoorde aanvankelijk tot de meierij van (Sint-Genesius-) Rode. Intussen bezaten de heren van Beersel in dit gebied een allodium en een klein leengoed, dat aan verschillende geslachten heeft toebehoord. De eerst bekende heer van Beersel was Godfried van Hellebeke, seneschalk van het hertogdom Brabant, een functie die de Beerselse slotheren zullen blijven behouden. Hij bezat er ca. 1312 reeds een burcht. In 1391 verkreeg Jan I van Witthem (overleden 1405), seneschalk onder hertogin Johanna van Brabant en haar echtgenoot Wenceslas van Luxemburg, de erkenning van zijn heerlijke rechten over Brussel en omgeving. Met de hulp van een Brusselse volksmilitie slaagde hij erin het naburige kasteel van Gaasbeek, waar de moordenaars van Everaard t'Serclaes zich verscholen hadden, in te nemen. Zijn nakomelingen zullen zeven generaties lang, tot het einde van de 16e eeuw, burchtheren blijven.

Onder Hendrik III van Witthem (achterkleinzoon van Jan I) werd het kasteel in 1489 ingenomen door een troepenmacht uit Brussel, dat in opstand was gekomen tegen Maximiliaan van Oostenrijk. De woedende Brusselaars verwoestten eerst de stadswoning van Hendrik in de Voldersstraat, en trokken toen, onder leiding van Filips van Kleef, met zwaar geschut naar Beersel. De burcht werd verdedigd door Hendriks zoon Filips van Witthem, aanvankelijk met succes. Maar bij een tweede poging werd ze zwaar beschadigd, en moest het garnizoen zich overgeven. De kapitein, Willem van Ramilly, werd openbaar gelynacht op de Brusselse Grote Markt. Maximiliaan nam echter wraak en belegerde Brussel, dat door uitputting en pest moest capituleren. De Brusselaars werden ertoe verplicht het huis van Hendrik terug op te bouwen en het kasteel van Beersel te herstellen.

Op 26 mei 1491 werd Hendrik III van Witthem, burchtheer van Beersel, verheven tot ridder in de Orde van het Gulden Vlies, en later tot kamerheer van keizer Karel V. Hij werd zo een van de machtigste heren van zijn tijd. Hij overleed op 17 september 1515. Zijn zoon Filips (overleden 1523) volgde hem op. Toen Filips' kleinzoon Jan II in 1591 overleed, verdween de laatste mannelijke erfgenaam van het geslacht van Witthem. Door het huwelijk van zijn dochter Ernestina ging het kasteel en de heerlijkheid over in de handen van de hertogen van Arenberg. Door verwaarlozing raakte het kasteel in verval naar het einde van de 18e eeuw. Onder koning Willem I werd het tijdelijk in gebruik genomen als katoenweverij (1818), maar de onderneming kende weinig succes. Ten slotte werd het gedeeltelijk afgebroken en verder aan het verval overgelaten. Een grondige restauratie rond het midden van de 20e eeuw wist echter een van de zuiverste voorbeelden van laatmiddeleeuwse militaire architectuur van de ondergang te redden.

Lot (cfr. [nl.wikipedia.org/wiki/Lot_\(België\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Lot_(België)))

Tijdens het rechtekken van een meander in deze rivier kwamen in 1959 Gallo-Romeinse overblijfselen aan het licht, die toelaten de Romeinse aanwezigheid ter plekke te dateren tussen eind 1e en eind 3e eeuw.

In de Middeleeuwen kregen de heren van Wolfshagen in Lot het voogdijrecht over de Sint-Jobskapel, die afhankelijk was van de parochie Sint-Pieters-Leeuw. In de 15e eeuw bestond hier ook een gasthuis voor bedevaarders op weg naar het heiligdom van Onze-Lieve-Vrouw van Halle. Het gasthuis ging verloren tijdens een brand in 1566: van de Sint-Jobskapel bestaan nog (nauwelijks herkenbare) resten uit eind 14e eeuw, die verwerkt werden in een industrieel complex (aan de Fr. Walravensstraat).

Lot kende een kortstondig bestaan als zelfstandige gemeente tussen 1927 en 1977. De gemeente ontstond in 1927 door de samenvoeging van delen van de toenmalige gemeenten Dworp (aan de rechteroever van de Zenne) en Sint-Pieters-Leeuw (aan de linkeroever), die sinds de 19e eeuw sterk geïndustrialiseerd en feitelijk tot één organisch geheel vergoed waren. Het wapenschild van Lot was dan ook samengesteld uit de (linker)helft van dat van Sint-Pieters-Leeuw en de (rechter)helft van dat van Dworp. Door de bestuurlijke hervorming in 1977 werd Lot een deel van de fusiegemeente Beersel.

Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

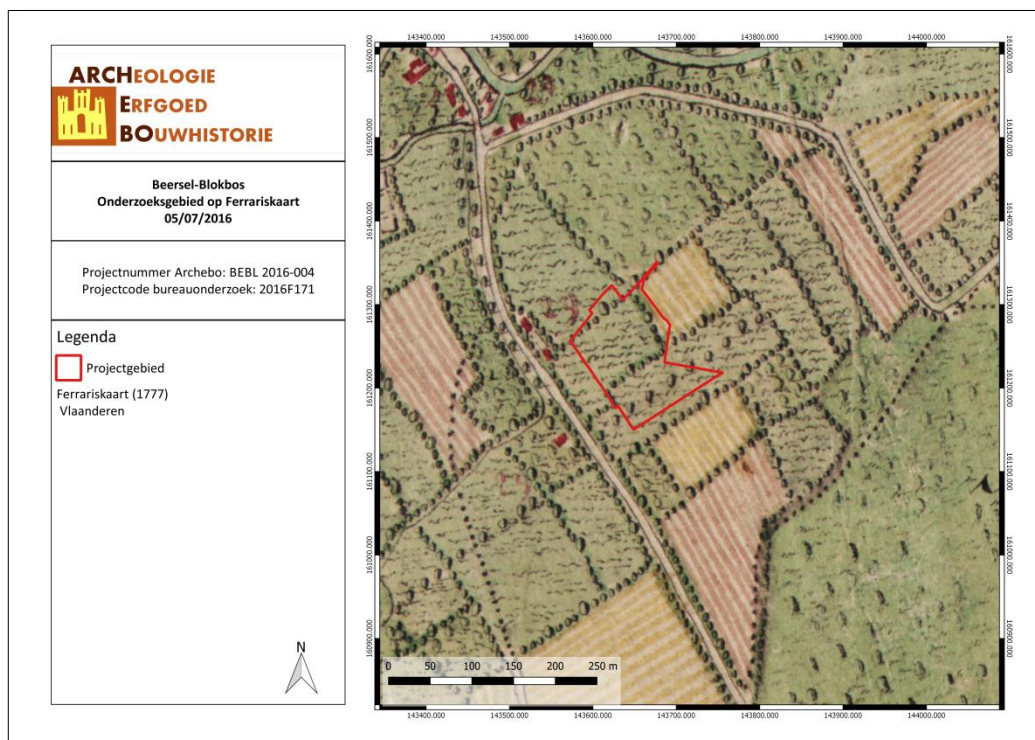
Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

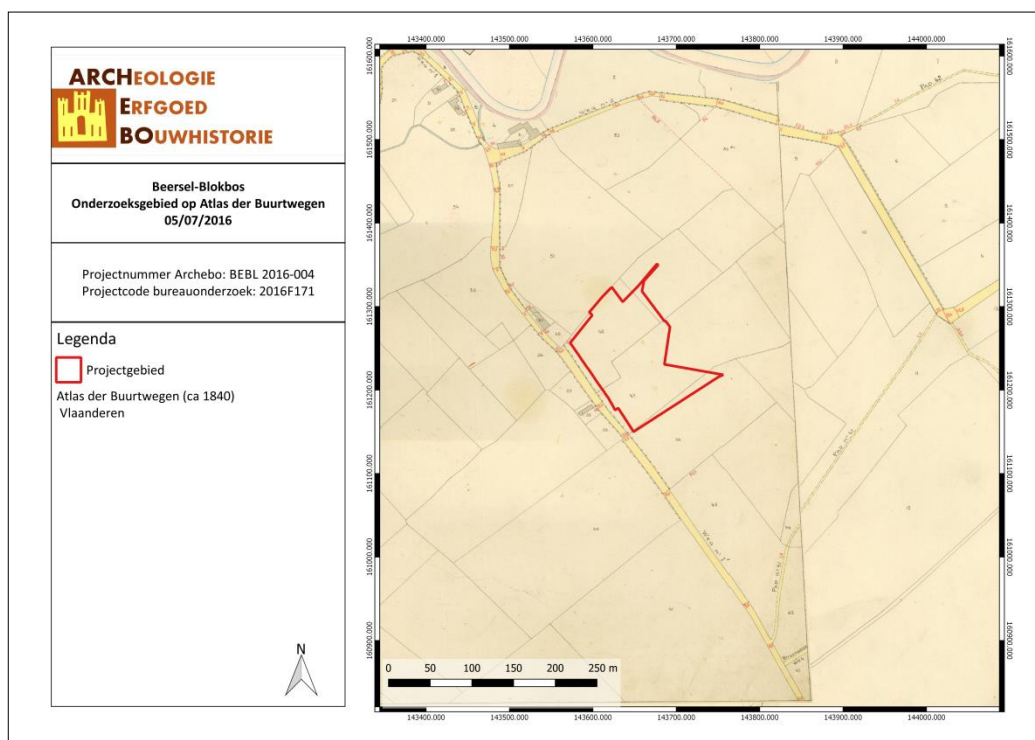
De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied.

Op de Ferrariskaart wordt het onderzoeksgebied als akkerland, dat zich ten zuiden van het centrum van Lot bevindt, weergegeven. De situatie voor het projectgebied op de Ferrariskaart in vergelijking met deze weergegeven in de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Popp-kaarten (1841-1879), verschilt nauwelijks. Ook hier valt er op het terrein geen bebouwing waar te nemen. Ook in de omgeving is er amper bebouwing aanwezig. Historisch gezien is de bebouwingsdensiteit zeer laag.

Figuur 19: Detail van de Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).

Figuur 20: Detail uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het agentschap Onroerend Erfgoed.

3.1. Algemeen

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht Woonpunt Zennevallei een bureauonderzoek uitgevoerd. Op het terrein zal door Woonpunt Zennevallei een verkaveling bestaande uit 25 loten gerealiseerd worden. Dit gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief verstoord zal worden.

Uit het bureauonderzoek is niet gebleken dat het onderzoeksgebied reeds verstoord is. Echter blijkt uit de prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd door ARCHEBO (vergunningsnummer 2016-170) in mei 2016, dat het oostelijke gedeelte van het terrein zwaar verstoord is. Het terrein moet zijn afgegraven geweest en aangehoogd met puin. Deze puinlaag was op sommige plaatsen op het terrein meer dan drie meter dik. Tussen dit puin bevonden zich tal van asbestfragmenten. Tijdens dit onderzoek werden er geen archeologisch interessante sporen aangetroffen. De afwezigheid hiervan kan verder deels verklaard worden doordat het terrein in het verleden reeds – gedeeltelijk – is vergraven/afgegraven.

3.2. Beantwoording onderzoeksvragen

Voor aanvang van het bureauonderzoek werden een aantal onderzoeksvragen gesteld. Nu wordt getracht, op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek de onderzoeksvragen te beantwoorden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

Het proefsleuvenonderzoek toont aan het terrein verstoord/afgegraven is in het verleden. Slechts in het uiterste westelijk deel van het projectgebied was het archeologische niveau bewaard gebleven.

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Op het historisch kaartmateriaal valt een lage densiteit aan bebouwing waar te nemen en wijzen op een gebruik van het terrein als akker.

Wat is de impact van de geplande werken?

De geplande werken zullen het bodemarchief op het volledige terrein grondig verstoren. Omdat we niet over concrete gegevens van de precieze verstoringsdiepte van de geplande bodemingrepen beschikken, dienen we er van uit te gaan dat de geplande bodemingrepen het aanwezige bodemarchief volledig zullen verstoren. De prospectie met ingreep in de bodem toont echter aan dat het terrein zwaar verstoord/afgegraven is. Verder archeologisch onderzoek op basis van het uitgevoerde onderzoek is dan ook niet opportuun en zal hoogstwaarschijnlijk geen kenniswinst met zich meebrengen. Daarom worden geen bijkomende maatregelen nodig geacht.

3.3. Samenvatting / assessment bureauonderzoek

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

Samenvatting gespecialiseerd publiek

In het plangebied van Woonpunt Zennevallei wordt de bouw van een verkaveling bestaande uit 25 loten gepland op braakliggend terrein. Het terrein is deels afgegraven en opgehoogd met een puinlaag tot 3 meter dik. Tussen dit puin bevonden zich tal van asbestfragmenten.

Het doel van onderhavige archeologienota was het inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied en het opstellen van een programma van maatregelen voor een eventueel vervolgonderzoek.

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zo veel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Het onderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten zou kunnen bevatten vanaf de steentijd tot de middeleeuwen, waarbij het vermoedelijk zou gaan om artefactvondsten uit de steentijden en/of grondsporen en artefacten, gelinkt aan agrarische bewoning of activiteit uit de Romeinse periode tot aan het einde van de middeleeuwen.

Uit de resultaten van de prospectie met ingreep in de bodem, uitgevoerd door ARCHEBO bvba in mei 2016 werd uitgevoerd (vergunningsnummer 2016-170), bleek echter ook dat de bodem in een groot deel van het plangebied verstoord is. Doordat het archeologische niveau slechts in het westen van het terrein bewaard is, luidt ons advies dan ook dat het terrein het best kan vrijgegeven worden.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht.

Samenvatting niet-gespecialiseerd publiek

Na een grondige analyse van zowel kaartmateriaal als historische gegevens werd geconcludeerd dat de kans voor het aantreffen van overblijfselen uit het verleden (van de steentijd tot en met de middeleeuwen) bestaande was. Na een vooronderzoek op het terrein werd het duidelijk dat de ondergrond verstoord is. Daarom wordt geen vervolgonderzoek aangeraden.

3.4. Programma van maatregelen

Gezien de zeer geringe kans dat er binnen het plangebied nog intacte archeologische resten aanwezig zijn, stelt ARCHEBO bvba geen verder vooronderzoek voor.

4. Bibliografie

Bodemkaart Vlaanderen, <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/bodemloketten.html/>.

Centrale Archeologische Inventaris (CAI), <https://cai.onroerenderfgoed.be/>.

Geopunt Vlaanderen, <http://www.geopunt.be/>.

Inventaris van het Onroerend Erfgoed, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

Nationaal Geografisch Instituut (NGI), <http://www.ngi.be/topomapviewer/public/>

Claesen, J., Van Genechten en B. & Devroe, A., 2016. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Beersel-Blokbos, Kortenen: Archebo-rapport 2016/004

5. Figurenlijst

Figuur 1: Criteria bij stedenbouwkundige vergunningen	4
Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2016).....	5
Figuur 3: Situering van het onderzoeksgebied op Orthofoto (Geopunt, 2016).	6
Figuur 4: Topografische kaart met situering van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).	8
Figuur 5: Situering van het onderzoeksgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2016).	9
Figuur 6: Profiellijn van het hoogteprofiel (Geopunt, 2016).....	9
Figuur 7: Hoogteprofiel.....	10
Figuur 8: Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2016)	10
Figuur 9: Situering van het onderzoeksgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2016). ..	11
Figuur 10: Situering van het onderzoeksgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2016).	12
Figuur 11: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016).	12
Figuur 12: Situering van het onderzoeksgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2016).	13
Figuur 13: Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2016).	14
Figuur 14: Situering van het onderzoeksgebied op de potentiële bodemerosiekaart van de Vlaamse gemeenten (Geopunt, 2016).	15
Figuur 15: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2016).	15
Figuur 16: Allesporenplan (Archebo bvba, 2016)	16
Figuur 17: Geplande situatie (Woontpunt Zennevallei, 2016).	18
Figuur 18: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2016).	19
Figuur 19: Detail van de Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).	22
Figuur 20: Detail uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).	22
Figuur 21: Detail van de Poppkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt, 2016).	23